

Daga anna Bordoa čûkã arbiyinduda

Ôwuri nûnji-ĩ, 2013

Daga anna Bordoā čûkã arbiyinduda

Ôwuri nûnju-ĩ, 2013

Concours : Rédaction Tudaga (Toubou)

*Un concours qui a eu lieu au Centre de Bardai en janvier 2013
avec des remises des prix le 22 février 2013*

مسابقة قصص قصيرة مع حفل تكريم
لفائزين في برداي

Langue : Tudaga (Toubou) – parlé :

- au Tibesti au Tchad

- au Kavar au Niger

- au Fezzan et Koufra en Libye

تتطق اللغة التبو:

- بتبيستي في تشاد

- بكوار في نيجر

- بفزان و كفرة في ليبيا

Traduction du titre :

***Concours : Rédaction
Tudaga (Toubou)***

ترجمة العنوان:

مسابقة قصص قصيرة

Genre : Concours de littérature

Concours conçu par Simon et Anja Neuhaus-Höneisen

Revu et corrigé par : Ôyi Mahûmut, Salah Tchenkini et
Kandamäi (*Mark Ortman*)

Première édition : 15 exemplaires (*sept 2014*)

© 2014 Mosko Hanadii-ï

© مركز ثقافة وتدريب 2014

Gunna du Gubudi

Mosko Hanadii-ĩ du ôwuri nûnju-ĩ
ada dîgidem sã ċû du odo naani
dagi hunu arbiyi.

Anna captundu odo gubudi conĩ yê odo
nûnju-ĩ yê nôguzi-ĩ yê laynidîe.

Anna daga-ã layindã turo zaga layindã anna-ã ha
oskoba cenî cî.

Odo gubudde togusã dagi hunã karayinî cî.

Yina ada-ã arbiyindã

Amine Wouche Barkado

Abi činaki čohuno

Anna domaa-ã yîni yibeyindu,
anna-ã ha čendu čubudi. Taa,
anna-ã yagaba hundã tûrri.
Ada-ã karaha su kôčindu
abigi-ĩ tûrri. Ômure-ã kurbaa
budi čoopi. Doba-ã abi budi činaki. Ôwonni,
doba-ã čêni-ĩ hi sûsuma čendi. Čêni-ĩ muro budi
čidaa. Tunda dîhi ndurã yûo di zodoo, sûsuma
budi yendiri. Ôwonni tunda kuba êski mûkurĩ.

Brahim Barka Hassanimi **(Ada-ã du odo nûnju čoŋã)**

(2ème place)

Aũ hayina-ã yê aũ dûli-ĩ yê

Yûsmai yê Dakĩ Yosko yê
Čagam yê ngo lôko turo tani
yê Yûsmai yê di Hošia.

Totuna mûkaar. Taa tîyikiidi totuna-ã yugurkunó
di, tani yôlubaa tided. Taa tirĩ totuna-ã
yugurkuda.

Taa Yûsmai totuna-ã ha su zod. Ada tani
turonnu-ã či. Četu mûkurã čado, či.

Taa, tani hadar : Ada četu mûkurã mura, nar.

Yûsmai yuha : Ada tani turonnu mûar, či.

Taa bûgudii-ĩ lukar. Yosko ho šeda ndur bûgidii-ĩ tigirtã bûgudiĩ Yosko ho yuha :

Unda šeda ni, či ?

Yosko yuha : Uũ, tani lôko durrĩ četu čûungo, či.

Taa bûgidi-ĩ Yûsmai hi čulob. Taa bûgidi-ĩ tînne-ã kôindu, či. Taa togo tohã Yûsmai yê adibi hunã Dakiĩ yê tûrru tînne-ã ha yugobo.

Taa sũgoi bûgidi-ĩ lukar. Bûgudiĩ yuha : Tani mêdi nduma arranjurú kondoa-ã yûsurru, či.

Taa kondoa-ã lukar. Ôwonni Yûsmai hi kondoa-ã čulob. Taa Yûsmai yagabi hunã tedu lôĩ čoŋu odo taŋu garsu-ã ha li čĩd. Taa, tômudu goni hunã ha sũ koči ted.

Taa, durdi-ĩ, tînne-ã koktuda, či. Nû anna guda čubudĩ čûo. Taa tani nû tînne nura guda burĩ tîyi.

« Asunu, ka čû yidanú. Ômuri, mêde čû yidanú. » Tusu.

Ali Youssoufimi

Abba odi-ĩ hi wura čeni.

Dîne-ã du njûwo šuruta ôguzuu neri. Durdo môsiduũ. Adibi ôgu maú. Dûudi hi amanũú.

Odi-ĩ, Nûgoi abba nurã četu landiri. Durdo widenu yida. Odo gudi čûo, widenu suri-ĩ du čĩdu

yîni yagabi-ĩ yûgurti. Adibi ôgu-ã yûgurtu čenu yibenu yê.

Adibimmi weči : A ndû ? Ômuri yahadi : Widenu durdii-ĩ.

Durdi-ĩ yiga čuruu anna-ã lûyi. Widenu taŋa morči. Aũ čûdurã dahab yeri.

Odi-ĩ adibi hunã weči : Ômuri nurã ôŋgohi yagabi-ĩ yîni yûgurtu a ndû ? Nurã widenu durdii-ĩ, či.

Durdi-ĩ weči : Ômuri numã ŋgaa čĩ ? Ômuri nurã yagabi-ĩ čĩ lûnuri.

Adibi yagabi tigiri lûyi. Ômuri tigiri. Durdi-ĩ : Allači widenu nurã ndo ? Widenu numã bor.

Ômuri dômuri hunã yuhadi : Mi nurã yê dîgiši nurã yê lûnu.

Abba mi hunã yê dîgiši hunã yê yuhati : Togo tûgohu du durdi-ĩ nîdiri.

Suri-ĩ yûsurru naani aa taŋa čĩkã kûrtudu. Mi yê dîgiši yê aa soy turraã. Tiri so abi čonguĩ čĩki. Mi yuhadi : Binni abi-ĩ lukar.

Binni yuhadi : Togo tûgohu dîhi taa ndi čîdii nûgoi abi-ĩ ndedi.

Mi yuhadi : Abba widenu durdii-ĩ čonju čidau nos, čidaanná nûgoi ?

Dîgiši aa sohi ted. Aa taa tigiri čoobu zaptu.

Tûgohu togusã, huna toguso. Anna čabči.

Durdi-ĩ weči : Annã awomogira du čĩki wado togus. Ômuri yôhorto aya kûrto du.

Ômuri weči : Durdi-ĩ yuna gubudi kılma tora wenniri. Abba nurã yuhadi dına du njĩo.

Durdo môšinimo yê adibi ôgu maamo yê mi numa yê dîgiši yê numa yê čĩko dîgiši numa gubudi yida, čĩ. Taa du abba nurã asar kuyo du yugob nurã nûgoi widenu durdi-ĩ buĩe, čĩ ?

Adibi nurã durdi-ĩ šêkei. Dına aman yidanú. Adibi ôgu aman yidanú.

Daoud Hassanimi

Ôngohi mûzaharad četurã.
Yum eluã, sôllindurdo yugó.
Lokola-ã wûni yendar.

Adoum Sidi Isami

Mêdi su nunguri : Yûwondoodi Tudaa

Yûwondoodi muro, ômuri yê adibi yê tohoktundu četu kînjigi yodurkîe. Tohoktundu četu kînjigi yodurkiĩ to, dîne-ã gunna ha čĩ. Čĩidi, Tû dahu hunã ha yûwondoodi, muro kôe guda-ã yê šĩša.

Yunu šiša ndû muro ? Aũ nuro ôwonni kunu êski di adibi maĩya njûwo, ba hunã ha hiniĩ. Hiniĩ muro, nuro ngirĩe gunnó ; aũ kedigiĩ. Aũ too yari čindi. Yariĩ tigiri hiyinoo, sũgoi yĩri čindi. Kôĩ sũgoi yĩri čindiĩ muro, dobu môore-ã mēdi numa sôortundu ni layindi. « Kôĩ kumo dogudo kĩnniĩ čĩde yē giraši čindi ; kôidi dobu hundã yē ba nuã yē kôidi, čiwo », sôortundi layindã yunu čĩde yugunnó, njendi niga nuĩ čakunno, dobu hundã njendi. Nendurú, čundoo, sobuũ gudi baraniĩ. Yûwondoodi Tû hu muro kunu šiša. Ndû nũwo, didi mannu adibi maĩ tooni nuro di kĩnniĩ kunu tohi. Tooni nuro di kĩnniĩ gibi tohi. To gunna ndû mannu yugó. Yunu mbo yûwondoodi tudaa-ã kunu dĩne-ã ha tohi yē šiša ndiriĩ muro ndû nũwo, aũ nuro ôwonni kunu gunna du gubudi adibi maĩya njĩ dobiĩ kunu ômuri čonjudo yugonnó. Yum nuro yē muro yē tohokndundu 'Toŋ !' noŋurĩ čĩ yee yugó ? 'Toŋ !' noŋuri di nakuwo mannu mēdi-ĩ duna ha yugó. Mēdi-ĩ ba hunã ha čĩ. De 'Toŋ !' čunno ba hunã njendunnó mannu tohi. To koo muro, mbo kôĩ kunu šišandini. 'Toŋ !' noŋuri mannu Tû hu čĩ. Adibi ôgu ngo ômuri čonju yosoboo, noŋuri nũwo 'Toŋ !' čunoo, maĩ. Yûwondoodi-ĩ turo obudo numa dou numa ha maĩ Tudaga du yugó. Tuda mura Îslamo čĩidi, yunu ngo Nebi yuhaddo ni, Ladĩsã su čĩĩ Tuda-ã, tohi su tûrri yugondú. Nũgoi nũwo, Tudagadu ba nuĩ maĩ, nduŋohú ; maũwo kabili

tohi. Dahu ndoŋi hunã : dobu ba nuũ maũ ;
anna-ã basoo, too nuro hi basaĩ čindi.
Yûwondoodi Tû dahu muro dahu ndoŋi hunu
yida.

Aché Anneurdo

Tani Tudaga yibenirĩ tîyi.

Eredu yibenar du susa mûar.
Du tûnne mûar. Du bari
dunar. Du šišibina mûar.
Sišibina-ã ña-ã ha yeru čubidi.
Bari nurã du onuro du dunar.
Susa mûurã tumatuma yê tûnne yê. Mura anna
gunna čubudi.

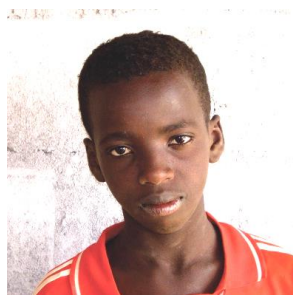

Djouma Kokĩ

Ozuũ sôlli

Aya anna-ã yina yohudiã
hadiri.

Ozuũ sôlli anna-ã tûrru
sôllyindi. Taa tigirdi. Taa arru
čiti. Taa anna sagahanuã
čoopu lidoo, yîni čubudi. Čubudoo, dûnogi tohoo
tûrru anna dogu du čûkã sagahanuã čoopi. Taa
halas.

Abakar Allafĩ

(Ada-ã du odo gubudi čonã)

(1ère place)

Adiba čû kôî turo a hayundu
čûo. Čera hunda : Haduã yê
Ôido yê. Ada čû yîdao. Čera
hundã Čeke yê Gede yê.

Taa, ada-ã mura gowo. Taa, Haduã tigiri, Nugôi
odo nura babiĩ ? čî. Taa, Haduã Čeke he yihek.

Taa, Ôido tigiri Haduã, Nugôi Čeke he heema ?
čî.

Čeke odo nurã ha yihek, čî. Taa, Haduã yê Ôido
yê gowo. Taa, anna-ã tigrindu kubaa čoobo.

Kubaa čoopã, Nugôi, čuo ?

Ôido, Haduã Čeke he yihek, čî. Taa, Nugôi
Haduã Čeke he heema ? čuo.

Čeke odo nurã ha yihek, čî. Odu anna-ã Haduã
ha, Nuro suude, čuo.

Taa, Durri gûrus dûbu yeĩ, čuo.

Taa, durri če. Taa, Haduã Ôido ho samahayi.

Moussa Senoussimi

Ngo lôko turo obudo nurã yê
abba nurã yê widena baradia
tûro. Taa, tûrri čîkiidi widenu
ôdi turo čuduro. Taa, bokindĩ
čono. Taa, yagabi-ĩ yûgurto

yîni hunã yibenduru budar. Sûgoi yum gudi turo baradia tûrrã, hakundudo yugonnó di, barayindî lobćuo. Taa, dúnogi yagabi lobtuda leo. Tani hadar : Sûgoi ndurrîe tani ćetu lukiri, nar. Taa, abba nurã, Yoo, ći. Taa, yum tûrrie tohã tani hi, Lukar, ći. Tani hadar : Nû haki tidedu wûduro nurã budi mundu, nar. Sûgoi gunnoó nû haki tidedú, nar. Taa mura tûrrã widenu arru kuranno turo ćonĝu yagabi-ĩ yûĝurto. Taa tunda yibeduru yendar.

Oumar Moctarimi

Dagi ayîba-ã

Nĝo lôko turo yunu ayîb ćindi anna hanayundú. Ômuri turo adibi hunã ćedo. Ćîkiidi ômuri-ĩ adimmi hi, Ayîb, ći.

Taa adimmi ômuri hi, Yunu a ayîb tuhaduma de tobuzú, ći.

Taa ômuri kôî aći turo ćide tigiri. Aći-ĩ yuha : Adibi nurã ha ayîb nurã yunu a haduma maana hunã tuhadumó de tobuzú ćinã ndû kohori, ći.

Taa aći-ĩ yuha : Kôî yidi turonnu ćide šigiri. Taa ayîba-ã hanayini, ći.

Odu ômuri tigiri adibi hunã ćonĝu kôî yidi turo ćide tûku. Yidi-ĩ hûî ćîkiidi mûši turo adibi hunã sôndug du duyî yida tigiri ći ćuduro. Ćudurtã yidi

hi su kôćuo. Taa mûši tigiri yidi hûi bozu ni adibi
hunã yoduru ni wô yîdis. Taa muro yîšu neki.
Adimmi yîšu ċîidi ôro layinã, yidi su ômuri yê
adibi yê ċûku ċuduru.

Taa mûši adimmi hi yuha : Ômuri hi wô ċaŋu
naani zuna togus, ċi.

Ômuri, Ũ-ú, Ũ-ú, ċaŋŭrú, ċi.

Taa, mûši-ĩ yuha : Ċênĩĩ šîdenno yîšu ċĩ hi
kenduroo, gali gunú, ċi. Taa adimmi ômuri hunã
ha wô terċi. Ċaŋu ċeni. Taa ômuri wo ċaki
horkusu hunã yohu ni ôro kôċi. Odu mûši-ĩ
nekinĩ yerċi. Yerċinã adimmi hi sônduga-ã du
dunuri ċunoo, adimmi haki sônduga-ã du zodú.
Taa mûši-ĩ, Ayîb, ċi.

Adibi hunã ha arrayi ċoŋu ted. Taa adimmi
yuha : Yunu a ayîba ċindi soũ du ni duraar šĩĩ du
ni tubas, ċi. To koo di, ŋgo yunu ayîba ċindi
yuguruk. Anna-ã ŋgo hanayindú.

Arama Barkaïdo

Sôlli layaa tunda anna
sagahanuã yopurîe Zûi lukuri.
Yagabi ndurã yibenduru, tûri
kohuduri. Tunda kuba êske
mûkuru ni abi nakiri. Yagaba
ndurã šarnduru bôle kohoduri.

Bula ndurã yî kesidiri bôle kohuduri. Anna tundã
ha yîni yenduru ċubudi. Ôwonni kôka yenduru

čadi. Tîbi ni yenduru čubudi. Ôwonni hilaba yenduru čubudi.

Kadidja Bougardo

Torozo čû numo duridi tûrri čûo. Boda yîdo mura turo lôko tîbi tohoo gunna tîbi hunã yodiri. Tîbi hunã morči.

Mura tûrã tîbi numa kortuk, či.

Muro, Korturú, či. Soũ numa torroo taa neru buĩ. Muro yoduru naani te buri. Somma yoduru tîbi će čubo. Ôwonni êgi čît. Te buri, či. Ôwonni somma či turo neru buĩ, či. Taa yoduru će čubo arub či. Muro hi yuha hodu dahu te sôlliniri činã.

Yoo, či.

Hodu dahu neri činã gibi du tobur bîe dogus činã taa čôhuri turo gibi-ĩ dahu-ã ha su bos. Taa soũ hunã ha su yunu turo yida tobur. Taa amma koba čoj. Samma hunã haki yîne bûni du lêo tia čuatî čûo. Aũ čîkiidi dobiĩ durdii-ĩ woši čîidi nooši hunã anna hanayindú. Hanayindîe mannu yuroũ yesko čîtu guro hunã tarakini mahanu hunã wôindi čendu čobe taa yusobo odi-ĩ bas, bi-ĩ tûgohu togus, bûni-ĩ du čuruk.

Taa amma guru haki yagabi durdii-ĩ hiyi : Anna-ã yagabi yugudusu du tigiri durdi-ĩ ni baraniri, či.

Durdi-ĩ li dûbu numa nooši hunã dobiĩ numa woši tani hananiri, ċi. Hananiri suru hunã ndû, ċi.

Yuroũ yesku kûrtu ! Gûi yûgob taraŋu muro ċît guri-ĩ taraŋu mahanu woši, ċi.

Čobu kiyenã durdi-ĩ doma odi hi ċinã yôezod bozo ċiidi lau hunã lukar, ċi.

Yagabi môori lukuru, ċi.

Unda odi-ĩ aya sobus naani bula taŋa yiges, ċi. Ôburi tohoo naani gûrse dûbo koduro neri, ċi.

Dûbo koduro daarú, ċi. Bûni du tidu yunu unda nubazã tani minni tidou tubazi, ċi. Bûni du te. Yîna sũgoi čudu ti ċiikiidi kuma yunu hatirã aũ turo bas durdi-ĩ dobiĩ hunã nooši hunã aũ turo bûni du ċi.

Bazu ni tigiri durdi-ĩ hi yuha, taa dobiĩ hunã kayi. Odi-ĩ lau hunã bûni du ċi bas. Aũ durdi-ĩ hi yuhadã : amma to ni hananiri, ċi.

Lau nur, ċi. Yîna yêga čuruã bûni amma du ċiidi ôrrub čûo. Taa amma nos.

Youssouf Galmaïmi

Tani Suburu tidedã Tînei Teda tûdugudo. Tabiċua tîšo tûgohu du yer nduru hutur yibenuru aa tidedu kibiduru zugar. Yî čoċur werendar busamma tûdugudo. Taa

yerturuã Ôlli tîšo. Yernduru kohon tûdugudo
dûnogi Suburu tigirdu tîšo. Tûgohu du yerturã yî
lukar. Kuruar aũ turo ña kasugua yida li. Arru
turo dûbo tûdušu du makar. Dûski yîturu budar ;
odoor yî du tudoodo. Tani so nurã ngo tîzeni du
tudodu kurrã so nurã ngo koo gunú, kunu gali.
Togo ôwonni du tudood kurrã de kunu kayi. Tani
tûgohu du yernuru aa tidedu yoburu yî Haya
yeru čao. Taa tirhinuru hûdaar.

Aũ ña yidĩ yuguruk, četu lukar naani bî lanu ! či.
Yoo, nar.

Lukurî tîyikiidi turki durtaar. Turki-ĩ hi artas čuhu
če, turki čaa ted. Haki čibabudo yugó. Odu
zabtudo nar yoo či.

Ña čusturu lukurî tîyikiidi, wudenu čudurã čaa
artas du čubabã tobur. Yarkirî tigrindu makuru
gûi kopaar. Taa gunduru yî kôî tiro, yîni
bortuduru anna četu budar.

Alahai, Tûgohu lukur ! či. Yoo, nar.

Tûgohu du yernduru hutur yibenuru, aa tido
yoburu tiri tîbi nurã torru budar. Taa yerturu
Ôdiñašidi tûdugudo, taa yerturu busamma tîšo.
Tûgohu yerturã woši kozuna tûdugudo. Taa
allahar yerturã Tînni Teda tîšo. Tûgohu yerturu
kayuã dura bôle-ã mukuru, yerturu ni dûski
Bordo tiridu tûdugudo. Lukurã yê tiridã yê gunna
koo di dugusa yusu, yî Suburuã suru budi gali.
Tani suru kordu ôro tigiriĩ hananaar.

Moussa Youssoufimi

Yum laya sôlli

Yum laya sôlli-ĩ hoo gabtundã,
tani sũga-ã kayuã yoburĩe
tided. Tidedã kayuã yobaar ;
yoburã tiri. Tirĩ abba nura četu
ñê baradia lukar. Ñê hangaar.

Ôwonni lôĩ baranduru makaru tiro. Taa ôwonni
solli-ĩ turo gabčunã, tani ôwonni sũga-ã tidedu
zia yobaar. Taa tišo. Tûgohu tohã tani yĩ tidiges.
Kayuã nura yê zia nura yê mûar ; oro yamĩa-ã
tided. Tidedu sôllinurã tiri. Tirĩ wurda nurã yê
môše nurã yê gunna, sagahanuã. Ôwonni, taa
ñê ndurã yĩturu budar. Taa odu Zûi tided. Anna
nurã sagahunua yoburu tiri. Tirĩ dugusa tûdušu
tĩšã kĩtab nurã maaru ĩngliška karadia tided.
Halas.

Hassan Torimi

Yum êluã ôburi ênei mahuma
sagahunu 2013 Bordoia tohudo
Hassan Torimi yibeyi.

Ongohi tûgohu saa tûdusu yê
lau yê yum êluã. Ada aya
Bordoia-ã čenie-ã yê dobia-ã

yê yerčundu yina tundaã lêkola-ã barandiri
čoopudo yuhati, yuhati, zalčuo ada-ã taa, odu
maiyo. Yergundu koro duyindĩ, duyindĩ, ôro bĩro

Bordoa-ã hakumaa-ã du tigi-ro. Taa, anna gunna yerćuo a da hei, hei, a kohudũú birgada-ã ćoopĩ ćũo. Ada-ã taa, yuhado : Odo turo kũadi ři bazoo, mũsolie hunã ćomleya-ã tam, ćuo. Aã, aã ćomleya yuha : Tani aã, aã ćoyo di tũduusũ, ći. Yoo, Taa odu sũpree-ã liĩ ada-ã, Nũgoi ndũ barandiĩ ? ći.

Yuna lĩkole ndurã barandiri, ćuo.

Taa odu prĩfet mannu lĩyi. Nũgoi ? ći.

Ada yuhado : Yuna guru morćuo, guru ni, yugondũ. Anna guru hu ni dakurũ, ćuo.

Kũi saa ćũ tohi hi mĩnistrã bazu ni yihido. Sũgoi tunda anna ada ha yuturũ, ćuo.

Odu, anna-ã gunna, Yoo, yoo, ćuo.

Nũ ōwonni aũ lĩkola-ã gunna du bui di Njamena ćĩ. Liwo, taa anna gala guda ćũduti. Nũ ōwonni aũ di ćĩ lenũ. Liwo mĩdi taa ćĩ. Lĩkola-ã du. Tani Hassan Torimi yĩ Tchogou yĩ Mahouma Mari yĩ dobiã ōguzuu yĩ yina du ćũkã gunna landar. Yunu budi yũko. Taa lĩko aũ Mĩsoul-ã liwo mĩdi-ĩ landiri. Nũ ōwonni miskile-ã tuzũ.

Mahamat Abdel Kerimi

Hũbuza lobũũ

Lĩko turo, tani lobar hũbuza kĩnniĩ. Abba nurã teu guyi. Abba nurã tuyuhadi : Odo

nurã, či. Yuso hôbuza lobũú, či. Taa, dũnokunoo hañũú, či. Tunda mannu mũndu tadorú. Mbo mũndu tadoru koo, migizaa ha yendiri. Abba nurã tuyuhadi : Balak yum turo nuudi, či. Nuro muro nga hôkorru, či. Odo nurã yunu a nuhadurã. Tani hadiriadu : Didi sũgoi mannu tihenuđú, nar. Yum a abba nurã tuyuhadã, bu gunna. Maši huarĩe togus.

Fatime Salehdo

Aũ turo yagabi huna yerči eredu hundã ted. Tiri-ĩ hi gibi ċuduru. Gibi to du zoor ċĩ ċuduru.

Zoor-ã amma ha yuha : Gibi-ĩ du yiga todur, či. Taa amma, Ũ-ú, nubo amana taũ. Tani nodurrú, či. Taa zooru-ã yuha : Gibi du toduruwo, tani nuburú, či. Amma ôzi ċe yodurã, Dugusa du tani yunu burdu yugó, či. Nubo hi nuburi, či. Taa amma, Ũ-ú, kôĩ anna ôguzuu ċũkudo tigirow, či. Zooru-ã, Yoo lukar, či.

Tũrri kôĩ ormi-ĩ ċĩ tigirow, ormi-ĩ yuha : Anna mura amana yidadú yubu ! Tani hi mannu ngo buda tiyendi, yĩ tiyendi, ngo duna tiyubudi. Nũ tuyilobo. Yubu ! Anna-ã amana yidadú, či.

Taa aski kôĩ turo ho ċĩ tigirow. Taa aski-ĩ yuha : Tani hi mannu, ngo buda ni tiyendi, yĩ ni tiyendi.

Nû tiyilobo, yubu !

Ôwonni, kôï ogo čî tigiŕo. Ormi-ĩ tigirdã ni,
Yubu ! čî. Askî-ĩ tigirdã ni, Yubu, čî. Odu numaa
tiridã, čî.

Ogi-ĩ yuha : Amma mûgoi gibi njodurã yire ni, čî,
adi-ĩ hi. Yagabi tigirdu laniri, čî.

Taa tigiŕo, zoor-ã ha gibi a di njodurã yire ni, čî.
Uũ, yîre, čî.

Taa, Du čaŋu laniri, čî.

Wô du čakunã nga odu kurak laniri zoor-ã yuha :
Haki kurrú unda todurummoó, čî.

Ogi-ĩ yuha : Unda a koo di a di njî nunohi, čî.

Ôwonni amma ha yuha : Sûgoi zooru-ã kôï a
tûrtu du čî duruwo, torú, čî. To čînã, amma oga-
ã ha kogoya kunjo di če.

Falmata Barka Hassanmidoma **(Ada-ã du odo nôguzuu čoŋã)**

(3ème place)

Zaga weke-ã yibeyindu čûsu
yohidĩ. Yina guru du mûie
čûsu kohĩ. Gubudi yunu kohĩ
go nunã bôli kohuũ wûni hi
naĩ. Mbi du toĩ, basal du duniĩ.

Yî wûnigi toĩ. Taa tumatuma
duniĩ. Basala-ã korčo dunuũ, yidiĩ. Du tûm duniĩ.
Taa, yîni duniĩ. Du batata mûi. Taa yî wûnigi bui

toĩ. Taa lôko bahoo, du môdenus duniĩ. Čôto harara mûĩ. Halas, tus.

Hassan Allafĩ

Anna guru gona-ã tûri. Anna-ã mura mundu. Gona-ã mura čû. Anna-ã mura čû bûnne yĩdao, guda-ã bûnne yidadú, ormo yidao. Gona-ã mura neduo. Taa, tûrrã dûe di čĩ hakuo gudĩ hakundunó di lobčundã yusobo ; orko turo di bozo.

Taa, widena čuduro. Taa, widenu-ã ha su artasa yihido. Widenu turo čubabo. Taa, widenu ha kubaa čongu. Taa, ašĩ yodurko. Taa wûni hi čínaku čubo. Guru čongu yagabi tûrri.

Ahmat Tûrkimi

Eneu du tani yê Ahmat Tûrkimi yê toroza. Čĩidi tunda gunna dobiĩ turonu hu dakuru. Čĩidi muro tani daardo kordu hanayunú. Yum turo tani yê dobimmi yê četu tobusu tĩyikiidi muro čuduru čĩidi, wečunno yugonó di ted.

Ngozu taa, muro yuha : Nubo hayin čĩ. Tani, Nûgoi ? nar. Muro yuha : Dobiĩ daarã ha nubo

daamma, nûgoi ? čì. Tani hadar : Tani mannu nubo daamma du gubudi daaru, nar. Muro yuha : Tani yê nubo yê nendar, čì. To koo di, torozo nurã Ahmat Tûrkimi yê tani yê nendar dobïi yungaldu.

Kadiya Barka Hassanmidoma

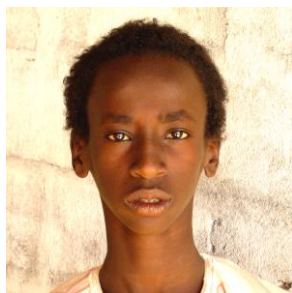
Adã lokola tûrrĩ nûgoi ? Lokola îlim barayindi.

Nûgoi îlim barayindĩ ? Îlima gubia tûrie barayindi. Aũ nû îlim tammoó, haki njûú. Anna îlim yidadú čïdi ôreze hunda yidao hiliyindi. Nû ãu ôreze na hiliyinîe yugó. Toi yingaaldu, anna-ã ginna karayindoo, gali. Nû îlim kinjidi yunu tohîe yugó. Karanuũ kôî turo ho su tûkuo gali.

Ardan Abidimi

Tani yê Hassan yê toroza. Sûgoi zea kondura taŋa gûdi čoob. Taa abigi-ĩ ted. Taa duraar. Taa hinurã, muro tiye. Taa tani yê muro yê abugi-ĩ lukar. Abugi-ĩ du tigirow. Tunda mûndu tigirow. Taa tunda lukar. Tani yê toroza nurã yê lukar. Aũ naani yaabi hunã ted.

Alphabets

Tuduga	a	ā	b	ĉ	d	e	ê
Français	<u>lac</u>	<u>sans</u> <u>vent</u>	b	<u>Tchad</u>	d	<u>fête</u> <u>lait</u>	<u>école</u> <u>aimer</u>
English	father <u>hot</u>	—	b	<u>Chad</u>	d	<u>fed</u>	<u>cake</u> <u>bait</u>
عربي	أ	—	ب	تش	د	—	—

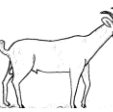
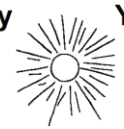
Tuduga	g	h	i	î	ĩ	k	l	m
Français	<u>gare</u> <u>guerre</u>	—	—	<u>il</u> <u>lycée</u>	—	<u>kilo</u> <u>quand</u> <u>camp</u>	l	m
English	<u>get</u> <u>guide</u>	<u>hat</u>	<u>sit</u>	<u>seat</u> <u>seed</u>	—	<u>king</u> <u>queen</u> <u>come</u>	l	m
عربي	—	ح	—	إ	—	ك	ل	م

Tuduga	n	nj	ñ	ŋ	o
Français	n	<u>Ndjaména</u>	<u>agneau</u>	<u>parking</u>	<u>fort</u>
English	n	<u>injury</u> <u>engine</u>	<u>canyon</u>	<u>parking</u>	<u>bought</u> <u>caught</u> <u>law</u>
عربي	ن	نج	—	—	—

Tuduga	ô	p	r	s (<u>sama du</u>)	s (<u>šima du</u>)
Français	<u>dos</u>	p	~r	<u>sale</u> <u>tasse</u> <u>celui</u> <u>leçon</u> <u>nation</u>	<u>chat</u> <u>schéma</u>
English	<u>boat</u> <u>foe</u>	p	~r	<u>maison</u> <u>lesson</u> <u>rice</u>	<u>ship</u> <u>sugar</u> <u>nation</u>
عربي	أو	پ	ر	س	ش

Tuduga	t	u	û	ũ	w	y	z
Français	t	—	<u>tout</u>	—	<u>oui</u>	<u>yeux</u>	<u>zéro</u> <u>maison</u>
English	t	<u>put</u>	<u>due</u> <u>dew</u> <u>boot</u>	—	<u>water</u>	<u>yard</u>	<u>zero</u> <u>easy</u> <u>buzzard</u>
عربي	ت	—	و، أ	—	و	ي	ز

Tudaga

a A aski	ã Ã kayuwã	b B barbi	č Č čôhuri	d D direnu
e E eberu	ê Ê êre	g G gimiĩ	h H hosu	i I diri
î Î tîbi	ĩ Ĩ êĩ	k K karaħa	l L lôĩ	m M mûzi
n N no	nj Nj anja	ñ Ñ ñê	ŋ Ŋ ŋam	o O ormo
ô Ô ôtu	p P popur	r R arru	s S sûni	š Š šiĩ
t T tûnni	u U yurusu	û Û dûguli	ũ Ü yuũ	w W wûni
y Y yuzo	z Z zînji	Illustrations : Madjitelem Phanuel Mbanji Bawe Ernest Hassane Abakar Ôyi Mahûmut		

500 Cfa